

Aan de commissie Onderwijs van de Tweede Kamer

Via: cie.ocw@tweedekamer.nl

De Bilt, 14 mei 2025

Betreft: Aandachtspunten NVA voor debat passend onderwijs 21 mei

Geachte leden van de commissie Onderwijs,

Volgende week woensdag, 21 mei, vindt het belangrijke debat plaats over passend onderwijs. Graag wil de Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA) u de volgende vier aandachtspunten meegeven.

1. Plan van aanpak voor leerlingen met autisme (maatregel 8 van de verbeteraanpak passend onderwijs: preventie verzuim & schooluitval)

Ondanks dat vaststaat dat de meeste thuiszitters autisme hebben (*School absenteeism in autistic children and adolescents: a scoping review*, Nordin et al 2024), is er in de onderwijsbegroting nog altijd geen geoormerkt geld beschikbaar voor een aanpak om de hoge uitval bij deze doelgroep te voorkomen. De urgentie voor zo'n aanpak is groot. Uit de voorlopige resultaten van VU-onderzoeker Theo Bakker (ATTEND – (langdurig) schoolverzuim bij leerlingen met autisme) blijkt dat het aandeel autistische thuiszittende jongeren tussen 2013 en 2023 toegenomen van 4.1% tot 13,3%. Als er niets gebeurt, zal deze stijging onverminderd doorzetten. Nodig is daarom een serieus plan van aanpak met een bijbehorende serieuze subsidieregeling, zoals die er ook al jaren is voor hoogbegaafde leerlingen. Dankzij de 'hb-aanpak' kon de norm voor de basisondersteuning voor hoogbegaafdheid meteen worden opgehoogd. Het is cruciaal dat dezelfde inspanningen en investeringen worden gedaan voor de grootste groep onderwijsuitvallers: leerlingen met autisme.

NODIG IS EEN SERIEUS PLAN VAN AANPAK AUTISME IN HET ONDERWIJS MET EEN BIJBEHORENDE SERIEUZE SUBSIDIEREGELING, ZOALS DIE ER OOK AL JAREN IS VOOR HOOGBEGAAFDE LEERLINGEN. DANKZIJ DEZE INVESTERING KAN DE NORM VOOR DE BASISONDERSTEUNING AUTISME METEEN WORDEN OPGEHOOGD EN VERDERE UITVAL WORDEN VOORKOMEN. OOK IS EEN SERIEUS PLAN NODIG OM DE HUIDIGE GROEP THUISZITTERS WEER ONTWIKKELMOGELIJKHEDEN TE BIEDEN, OP SCHOOL, THUIS OF IN DE BUURT.

2. Recht op onderwijs en recht op zorg gelden gelijktijdig (Maatregel 8d van de verbeteraanpak passend onderwijs: meer ruimte voor thuiszittende jongeren)

Kinderen hebben recht op onderwijs én recht op jeugdhulp als er problemen zijn. Zodra een leerling intensieve jeugdhulp nodig heeft, stoppen scholen echter vaak abrupt met hun onderwijsaanbod. Ze zeggen dan dat 'zorg voorliggend is'. In verband met de lange wachtlijsten in de jeugdhulp zit deze leerling dan vaak eerst maandenlang thuis, zonder zorg én zonder onderwijs. Daarna krijgt het kind of de jongeren vooral therapie met soms een heel klein beetje onderwijs op een zorglocatie. Het gevolg is een enorme leerachterstand die vaak nooit meer wordt ingehaald. Volgens jurist en kinderombudsman (Rotterdam-Rijmond) Stans Goudsmit kan en moet dit anders. 'Kinderrechten gelden niet ná elkaar', zo schrijft zij in haar recente

rapport *Thuiszitters, wie zit ermee?* (2024, pag.45). 'Kinderrechten gelden altijd en overal. Ook als zorg nodig is, blijft de school verantwoordelijk om onderwijs te bieden. De school moet onderzoeken welke onderwijsbehoefte dit kind heeft en daarin voorzien. Dat gebeurt veel te weinig.'

SCHOLEN BLIJVEN VERANTWOORDELIJK VOOR HET ONDERWIJSAANBOD VAN EEN LEERLING, OOK ALS EEN LEERLING INTENSIEVE ZORG NODIG HEEFT. HIER MOETEN SCHOLEN OP WORDEN AANGESPROKEN.

3. Kennisoverdracht over passend & inclusief onderwijs hoort thuis op de lerarenopleidingen (Maatregel 17 van de verbeteraanpak passend onderwijs: leraren beter voorbereiden)

Een van de conclusies van het onlangs verschenen rapport *Behoeften bij leraren en docenten aan ondersteuning en professionalisering bij passend en meer inclusief onderwijs* (2024, pag. 83) is dat veel leraren tijdens hun opleiding meer hadden willen leren over diagnoses als autisme en ad(h)d en over 'gedragsproblemen'. Ook is er bij leraren veel behoefte aan een algemene introductie, bijvoorbeeld in de vorm van een module, waarin de meest voorkomende ondersteuningsbehoeften worden behandeld en waarin de leerkracht wordt voorbereid om daarmee om te gaan. Dit is een glasheldere boodschap aan de lerarenopleidingen - de pabo's en de eerste- en tweedegraads opleidingen. De reactie van deze opleidingen is echter teleurstellend. Hun voorstel om deze kennis 'in verband met het overvolle lesprogramma' pas aan te bieden als een leraar al voor de klas staat, is in onze ogen zeer onwenselijk. Ook tijdens een stage hebben studenten deze kennis al nodig voor leerlingen met, bijvoorbeeld, autisme. En voor een beginnende leraar kan het gebrek aan kennis over passend/inclusief onderwijs tot onnodige stress en onzekerheid leiden met een vergrote kans op afhaken.

KENNIS OVER PASSEND/INCLUSIEF ONDERWIJS MOET ZO SNEL MOGELIJK EEN STRUCTUREEL ONDERDEEL WORDEN VAN HET CURRICULUM VAN LERARENOPLEIDINGEN, ZEKER NU NEDERLAND STREEFT NAAR INCLUSIEF ONDERWIJS IN 2035.

4. De motie Van Zanten over de onbenutte reserves van samenwerkingsverbanden moet juist worden uitgevoerd (Maatregel 23 van de verbeteraanpak passend onderwijs: aanpakken van onnodige reserves)

De motie Van Zanten¹ - met een ruime meerderheid aangenomen door de Tweede Kamer - 'verzoekt de regering om de samenwerkingsverbanden te vragen om hun onbenutte reserves deels in te zetten voor autismeprogramma's in het onderwijs'. Helaas wordt deze motie nu verkeerd uitgevoerd. Zo schrijft staatssecretaris Paul in haar recente Kamerbrief (*De volgende stap in de verbetering van passend onderwijs*, 24.04.25). 'Ook heb ik, conform de motie van het lid Van Zanten (BBB) en de toezegging die ik heb gedaan tijdens de afgelopen begrotingsbehandeling van het ministerie van OCW, er bij het Overkoepelend Netwerk Samenwerkingsverbanden (ONSv) per brief op aangedrongen om onbenutte reserves bij samenwerkingsverbanden in te zetten voor alle vormen van ondersteuning, of het nu gaat om autisme of andere vormen van ondersteuning, zodat ook die middelen bij leerlingen terechtkomen.' En in de *Vierde voortgangsrapportage verbeteraanpak passend onderwijs po/vo* (pag. 49) staat: 'Begin 2025 is, n.a.v. de motie Van Zanten, de oproep gedaan om de middelen die samenwerkingsverbanden ontvangen en de eventuele (bovenmatige) eigen reserves die er nog zijn bij de samenwerkingsverbanden, doelmatig te besteden aan de ondersteuning van leerlingen. Daarbij zijn de samenwerkingsverbanden aangemoedigd om de middelen die bestemd zijn voor

¹ Kamerstukken II, 2024-2025, 36600-VIII, nr. 133.

ondersteuning ook aan deze leerlingen te besteden, of het nu gaat om ondersteuning van leerlingen met autisme, hoogbegaafde leerlingen of andere vormen van ondersteuning.'

De NVA hecht eraan dat de motie Van Zanten - opgesteld naar aanleiding van de grote uitval onder leerlingen met autisme - op de juiste wijze wordt uitgevoerd. BBB-Kamerlid Claudia van Zanten schrijft niet voor niets expliciet dat de onbenutte reserves deels ten goede moeten komen aan leerlingen met autisme. Het gebrek aan ondersteuning voor leerlingen met autisme is zeer nijpend en het aantal thuiszitters met autisme is tussen 2013 en 2023 gestegen van 4.1% tot 13,3% (voorlopige resultaten onderzoek Theo Bakker, VU). Desondanks is er voor deze doelgroep in het onderwijs nog altijd geen extra financiering beschikbaar. Terwijl er voor de ondersteuning van hoogbegaafde leerlingen al jaren een riante subsidieregeling is, die zal uitmonden in een structurele financiering.

**DE MOTIE VAN ZANTEN OVER DE ONBENUTTE RESERVES VAN
SAMENWERKINGSVERBANDEN MOET OP DE JUISTE WIJZE WORDEN UITGEVOERD. HET
GELD MOET IN IEDER GEVAL DEELS TEN GOEDE KOMEN AAN LEERLINGEN MET AUTISME.**

Wij hopen dat u bovenstaande punten wilt meenemen tijdens het debat van 21 mei. Mocht u een nadere toelichting willen, neem dan gerust contact met ons op. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onze beleidsadviseur Julie Wevers: 06-18937467

Wij wensen u een goed debat!

Hartelijke groet,

Caroline Verkerk,
directeur